

tus, debet illas petenti iterum tradere, ut possit alium confessarium quærere, et eligere, qui forsitan alterius, et benignioris opinionis existens, easdem exequi non dubitat, quod pœnitenti licitum esse, supra n. 451, jam diximus.

486. XVIII. Quod si restitueris, etc., nihil suffragentur, quid innuat? — XVIII. « Quod si restitueris, nil ei præsentes litteræ suffragentur; » intellige in foro externo; quia postquam executioni jam fuere mandatæ, earum valor et effectus pro foro interno minime tollitur ex eo, quod confessarius illas iterum tradat pœnitenti, quamvis tradendo graviter peccet juxta dicta n. 484.

487. XIX. Gratis ubique, quid significet? — XIX. Gratis ubique, hæc a tergo inscribi solita id significat, quod nec officiales pœnitentiariæ, nec executores litterarum illius possint aliquid exigere, vel acceptare etiam sponte oblatum, etiam sub prætextu laboris. Lezana, *Y. Litteræ apostolicæ*, n. 34; Gobath, in *Quinar.* tract. V, cap. xxxvii, n. 279. Post factam vero dispensationem aliquid gratis oblatum accipi posse, desumitur ex dictis n. 321.

488. *Compendiosa recollectio, quis exequi possit litteras pœnitentiariæ?* — Quæritur VI. Quis possit esse executor litterarum dispensationis a sacra pœnitentiaria emanatarum pro solo foro interno? Quamvis ad hoc quæsitum jam pateat ex dictis hoc § tamen pro majori commoditate breviter recapitulando dicta. Resp. I. Ordinarie loquendo nullus potest exequi dictas litteras, et dispensare cum pœnitenti, nisi sit verus magister, seu doctor in theologia, vel jure canonico juxta dicta n. 441. Vel habeat speciale privilegium, prout juxta dicta n. 445, sunt lectores jubilati ordinis nostri, item patres societatis, et alii mendicantes a generalibus rite designati per dicta n. 446, et seq. Debet insuper esse approbatus ab ordinario per dicta n. 449, et specialiter electus a pœnitente per dicta n. 450.

Resp. II. In casu extraordinario possunt etiam alii non magistri, vel doctores exequi præfatas litteras juxta dicta n. 452.

489. *Alia similis recapitulatio, quomodo se gerere debeat executor, ut valide, ac licite exequatur, ac dispenset?* — Quæritur VII. Quomodo in praxi gerere se debeat a pœnitente electus executor, ut rite, valide, ac licite exequatur memoratas litteras? Resp. Debet observare sequentia. Primo debet conside-

rare, et perpendere, an ipse habeat qualitates ad exequendum requisitas juxta dicta alias enim foret invalida.

Secundo: debet monere latorem de necessitate confitendi juxta dicta, illiusque confessionem sacramentalem excipere juxta dicta n. 457.

Tertio: debet ipsum examinare pœnitentem, ac videre, an preces veritate nitantur, existente enim falsitate circa causam motivam, vel errore circa impedimentum, aut gradum, dispensare nequit juxta dicta n. 423. Et an non aliud lateat impedimentum juxta dicta n. 471.

Quarto: debet obiter saltem videre, an non sine scandalo separari, vel saltem ut frater et soror absque periculo incontinentiæ cohabitare possint, juxta dicta num. 471.

Quinto: debet mandare pœnitenti, ut occasionem proximam peccandi, si adhuc extat, amoveat, et donec auferatur, dispensationem differre juxta dicta n. 462.

Sexto: debet etiam ante dispensationem ipsi injungere gravem pœnitentiam, ac insuper confessionem menstruam singulis ad minimum semel peragendam toto tempore vitæ, juxta dicta n. 464.

Septimo: injuncta pœnitentia debet ipsum absolvere a censuris, et aliis pœnis, juxta dicta n. 468.

Octavo: præstitis, et rite observatis præfatis debet primum cum ipso dispensare sub ipso adhuc confessionis sacramentalis actu, et non extra confessionem, juxta dicta n. 457.

Nono: sub eodem confessionis actu prolem, si qua jam sit concepta, decernere legitimam, juxta dicta n. 474.

Decimo: instruere pœnitentem, qualiter matrimonium de novo contrahere possit, et debeat, juxta dicenda § fin.

Undecimo: facta executione, dispensatione, et legitimatione prolis debet sub peccato mortali, et excommunicatione litteras dilacerare, vel alias ita corrumpere, ut ad probationem in foro externo non amplius servire valeant, juxta dicta n. 482. Nec potest eas in originali asservare, multo minus restituere pœnitenti, per dicta n. 484.

Duodecimo: non debet, nec potest pœnitenti dare litteras testimoniales de facta dispensatione, nec unquam oretenus desuper testari, juxta dicta n. 481. (ADNOTATIO CIII.)

§ X.

DE PRAXI PROCURANDI DISPENSATIONEM APUD EPISCOPUM, TAM PRO FORO EXTERNO, QUAM SOLO INTERNO: ITEM DE PRAXI DISPENSATIONIS FACIENDÆ PER EPISCOPUM, AC DE FORMULIS LITTERARUM DISPENSATIONIS EPISCOPALIS: NECNON DE EXECUTIONE EARUMDEM.

490. *Dispensationem procurare volens apud episcopum, debet ante omnia videre, an episcopus in casu dispensare valeat.* — Quæritur I. Quomodo in praxi procurari possit, et debeat apud episcopum dispensatio super publico impedimento matrimonii pro foro externo? Quamvis etiam ad istam quæstionem a potiori jam pateat ex dictis; nihilominus quia hanc appendicem scribimus pro commoditate cujusvis, abs re non erit, breviter, et clare partim repetere, partim magis ad praxin declarare, quæ pro præsentis quæsiti serviunt, præsertim cum minus de iis ad propositum inveniatur in auctoribus. Itaque Resp. Eum, qui pro foro externo dispensationem procurare vult apud episcopum, oportet sequentia observare.

Primo et ante omnia debet videre, an super impedimento, super quo dispensatio consideratur, dispensare valeat episcopus de jure communi, vel speciali facultate, et quasi privilegio Super quibus autem de jure communi dispensare possit, habetur supra a n. 10. Et super quibus ex speciali facultate, vel quasi privilegio n. 21 et 22.

491. *Et subinde, an oratores sint vere pauperes.* — Secundo, si consanguinitatis, vel affinitatis est impedimentum specialiter etiam videre debet, an oratores revera sint pauperes: quia super hoc impedimento non nisi cum pauperibus dispensare valet episcopus juxta dicta n. 25.

492. *Item an adsit justa causa dispensandi.* — Tertio debet videre, an et qualis adsit causa dispensandi, quia etsi nescio quas dispensandi speciales facultates, seu quasi privilegia habeat episcopus, tamen sine justa causa nec valide, nec licite dispensare potest juxta dicta n. 29, sufficit autem ad dispensandum pro foro externo quævis talis causa, ex qua dispensare potest, et solet Papa juxta dicta num. 68 et 144; quænam autem sint causæ, ob quas dispensare solet Papa, habes § 3. a n. 69.

493. *In supplicatione, quæ pro dispensatione offertur episcopo, debent exprimi, quæ exprimenda sunt in supplicatione, quæ Papæ offertur.* — Quæritur II. Quænam in supplicatione ad episcopum debeant exprimi ad obtinendam dispensationem pro foro externo? Item quomodo in praxi formari, et quo dirigi debeat dicta supplicatio? Resp. I. Debet in illa omnia exprimi, quæ necessario exprimenda diximus in supplicatione ad obtinendam dispensationem pro foro externo apud Curiam romanam, videlicet 1. Nomen et cognomen oratorum. 2. Nomen diœcesis; et etiam parochiæ ob dicenda n. 495. Et reliqua compendiose relata supra n. 203, ubi vide.

494. *Quæ falsitas, et quis error in ea vitiet dispensationem?* — Resp. II. Debet etiam specialiter attendi, ne committatur falsitas circa causam finalem, seu motivam, et principalem; item ne fiat error circa impedimentum, aut gradum, vel nomina oratorum. Sicut enim litteræ dispensationis pontificiæ vitiantur et nullæ sunt ob dictam falsitatem, et errorem per dicta § 5, ita etiam dispensatio per episcopum facta juxta dicta supra.

495. *Formula supplicationis episcopo offerendæ pro dispensatione super impedimento consanguinitatis in tertio, et quarto gradu.* — Resp. III. Quamvis ad concipiendam supplicationem pro obtinenda dispensatione apud episcopum in ordine ad forum internum, nullus certus necessarius sit modus, sed suscipi, et attendi soleat in quacunque forma offeratur; dummodo necessario exprimenda rite, veridice, et reverentialiter proponantur, teste curiarum episcopaliū praxi; tamen optimum ac securissimum est, in supplicatione eum adhibere modum et formam, qui adhibetur, dum supplicatur Papæ; quia non potest non esse bonus et securus modus, quem romana curia continuo approbat.

Hinc sicut apud curiam romanam debet, ita apud episcopum convenit, supplicationem formare idiomate latino, propriis, claris, asitalis, et brevibus verbis juxta dicta num. 236, quia etiam episcopus non desiderat inutiles ambages aut superfluas ceremonias, multo minus quæsita ornata, vel affectata verba, sed substantiam rei simpliciter, clare, et breviter propositam.

Resp. IV. Dictis conformiter bene fit supplicatio ad episcopum modo sequenti.

Formula supplicandi episcopo ad obtinendam pro foro externo dispensationem super impedimento consanguinitatis in tertio et quarto gradu ex defectu competentis dotis.

Titulus v. g. ad episcopum Germaniæ.

« Reverendissime ac celsissime S. R. I. Princeps, domine clementissime.

« Exponitur humiliter Celsitudini vestræ pro parte devotorum illius oratorum Casimiri N. laici, et Annæ N. diocesis, Frisingensis, parochiæ N. (expedit addere oratorum parochiam, quia sicut Papa episcopis, ita episcopi solent nonnunquam oratorum paroco committere vel ipsam dispensationem, vel saltem capiendam informationem super expositis: quod si oratores sint diversæ parochiæ, ita exprimitur; quorum ille Aubingensis, ista vero Cambensis est parochiæ) quod, cum dicta oratrix dotem habeat minus competentem juxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum vel affinem paræ conditionis, cui nubere possit, invenire nequeat et dictus orator cum dicta minus competente dote oratricem in uxorem ducere intendat, cupiunt oratores præfati invicem matrimonialiter copulari, sed quia tertio et quarto communi stipite provenientius gradibus invicem juncti sunt, desiderium suum hac in parte adimplere non possunt absque dispensatione; quoniam vero sciunt, celsitudinem suam gaudere speciali per sedem apostolicam concessa facultate dispensandi cum pauperibus (quales oratores revera sunt) in tertio et quarto, supplicant humiliter, quatenus cum eisdem oratoribus, quod impedimento quarti consanguinitatis gradus hujusmodi non obstante, matrimonium inter se publice servata formata concilii Trident. contrahere, illudque in facie Ecclesiæ solemnizare, et in eo postmodum remanere libere et licite valeant, dispensare; distantiam vero quarti gradus non obstare, declarare dignetur de speciali gratia. Non obstantibus præmissis, et constitutionibus, ac ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. »

Ad hunc modum potest etiam ex aliis causis, et aliis impedimentis fieri supplicatio, proponendo ac immiscendo causas, ac impedimenta, ipsamque petitionem facien-

do juxta dicta a num. 244 et 267. ac 277. v. g.

496. *Formula similis super impedimento publicæ honestatis.*

Formula supplicationis pro dispensatione super impedimento publicæ honestatis, ex causa ætatis mulieris.

« Reverendissime, etc., ut supra

« Exponitur humillime (ut supra num. præced.) quod, cum dicta oratrix vigesimum quartum annum, et ultra ætatis suæ agens, virum paræ conditionis, cui nubere possit, non invenit. Cupiunt oratores præfati invicem matrimonialiter copulari. Sed quia alias dictus orator sponsalia per verba de futuro cum oratricis sorore, vel matre adhuc superstite, vel ad præsens defuncta contraxit, suum desiderium, etc., ut supra num. præced. Quoniam vero sciunt celsitudinem suam gaudere speciali facultate per sedem apostolicam concessa dispensandi super impedimento publicæ honestatis (nota non esse necesse circa hoc impedimentum addere paupertatem oratorum, quia super hoc, et nonnullis aliis impedimentis potest episcopus cum omnibus etiam non pauperibus dispensare juxta dicta n. 25). Hinc supplicant humiliter, quatenus non obstante publicæ honestatis impedimento hujusmodi, ex sponsalibus de futuro proveniente, matrimonium inter se publice servata forma concilii Trident. contrahere, illudque in facie Ecclesiæ solemnizare, et in eo postmodum remanere libere, et licite valeant, dispensare dignetur. Non obstantibus, etc.

497. *Alia formula ex causa præcedentis copulæ.*

Formula supplicationis pro dispensatione super impedimento cognationis spiritualis ex causa præcedentis copulæ.

Si petitur dispensatio ob præcedentem copulam vel matrimonium jam contractum, sollicitatur etiam legitimatio prolis, fitque mutatis mutandis supplicatio, ut supra a n. 260.

498. *Supplicatio cui offerri debeat?* — Resp. V. Supplicatione rite formata possunt oratores vel per se ipsos, tertium v. g., parochum mittere, vel personaliter offerri ipsi

episcopo, aut ejus vicario generali, vel concilio ecclesiastico, facta tamen inscriptione per competentem titulum ipsi episcopo, qua recepta fieri curabit episcopus informationem debitam, et faciet, quod justum videbitur.

499. *Recepta supplicatione debet episcopus se informare de valore precum.* — Quæritur III. An? et quomodo episcopus ante dispensationem de precibus, et aliis in supplicatione expositis se informare debeat? Resp. I. Quotiescunque petitur dispensatio pro foro externo, non statim debet, nec potest episcopus fidem habere soli oratorum assertioni, et dispensare, sed debet prius, num preces veritate nitantur, sufficientem informationem capere. Communis, ac certa. Ratio patet, quia alias sæpe evenirent scandala publica ob nullitatem plurium matrimoniorum publicæ contractorum, nonnullis oratoribus vel ex ignorantia et bona fide, vel ex fraude et malitia, falsa narrantibus, vel in re graviter errantibus; scandala autem pro viribus evitare tenetur episcopus per vulgaria: ergo.

500. *Et quomodo?* — Resp. II. Modus informandi se de precum veritate, aliisque expositis idem esse potest cum illo, quo uti potest et debet, dum ex speciali delegatione executor est apostolicarum litterarum dispensationis: de quo modo vide a n. 327, cum remissione; item n. 359. Potest autem dictam informationem vel ipsemet capere citando oratores, vel testes necessarios ad sedem suam episcopalem, vel eam committere tertio v. g., paroco oratorum juxta dicta.

501. Resp. III. Si petitur dispensatio apud privilegiatum episcopum super impedimento affinitatis, vel consanguinitatis, debet specialiter etiam se informare de paupertate oratorum. Ratio patet; quia cum ipse super isto impedimento non nisi cum pauperibus dispensare valeat pro foro externo, uti constat ex tenore specialium facultatum n. 22 et 25. allegato, utique prius ei legitime constare debet de oratorum qualitate.

502. Modus autem capiendi informationem de paupertate oratorum est, quem præscripsit Urbanus VIII, juxta formam supra n. 402. allegatam. Quis autem habendus sit pauper, habes etiam supra a n. 322.

503. *Potest episcopus dispensandi facultatem sibi generaliter concessam alteri subdelegare,*

et per eum dispensare. — Quæritur IV. Quaaliter capta informatione debita, et verificati verificandis actu dispensare? Item qualiter litteras dispensationis ex edire possit, et debeat episcopus pro foro eterno? Resp. I. Quamvis episcopus non possit delegare alteri potestatem dispensandi specialiter sibi concessam pro executione litterarum apostolicarum juxta dicta et probata supra n. 353. Potest tamen specialem facultatem dispensandi sibi generaliter, et quasi per modum privilegii concessam alteri delegare, consequenter non tantum per se ipsum, sed etiam per alium dispensare pro foro externo. Sanchez, lib. III, disp. 31, n. 1; Sperel, decis. 106, n. 46; Maranta. *de Ord. Jud.* p. 4, d. 5. Ratio: tum quia delegatus principis (qualis utique est Papa) potest subdelegare. arg. c. *Cum causa.* § fin. *de Appellat.* et l. un. c. *Qui pro sua jurisdic.* nisi Papa deleget nudum ministerium in causa particulari juxta n. 353, arg. c. fin., § fin. *de Offic. Delegat.* Tum quia, si facultas generaliter delegatur dispensandi cum quovis super certis impedimentis, censetur concessa ad universitatem causarum in hac materia; atqui delegatus ad universalitatem causarum in hac materia potest subdelegare, ut cum communi docuimus lib. I, tit. XXIX, n. 62.

Confirmatur ex ipso tenore ipsarum specialium facultatum generaliter concessarum episcopis Germaniæ, utpote in quibus expresse conceditur potestas « communicandi præfatas facultates in totum, vel in partem, prout opus esse secundum conscientiam ejus judicaverit, sacerdotibus idoneis, etc. »

Cæterum bene notanda est hæc differentia inter potestatem dispensandi generaliter, et specialiter concessam, siquidem illa subdelegari potest juxta modo dicta, non item ista per dicta n. 353.

504. *Optimum et decens est, quod episcopus eo modo litteras dispensationis expedit, quo expedit curia romana.* — Resp. II. Optimum et securissimum, simulque decens est, quod episcopus in expediendis dispensationis suæ litteris, quantum fieri potest, observet modum et stylum curiæ romanæ, ita tamen, ut dum ex speciali facultate generaliter sibi concessa dictis suis dispensationis litteris inserat necessario inserenda juxta dicta n. 22. et clausulam ibidem statim ab initio allegatam, quam omnino lege, quia requiritur ad valorem. Ratio autem conclusionis est;

quia curia romana tanquam mater et magistra ab omnibus est sequenda. Gonzalez. in Reg. VIII, Cancell. Gloss. VI, n. 211; Speculator, de Appellat. SS. de Officio quoque, num. 14; Gigas de Pension. Q. 83. ante n. 3.

Infertur, quod, si alteri committat, seu deleget potestatem dispensandi super aliquo impedimento pro foro externo, commissionis litteras seu mandatum de dispensando mutatis mutandis bene expediat ad modum litterarum apostolicarum n. 293, allegatarum, uti ex sequente formula liquet.

503. *Formula dispensationis episcopalis, cum eam alteri committit. Quando alicui conceditur finis conceduntur etiam media.*

Formula litterarum episcopaliū, quibus parochō, vel alicui alteri delegat potestatem dispensandi sibi competentem ex speciali facultate, seu quasi privilegio generaliter concessa super impedimento publicæ honestatis.

« Nos N. N. Dei, et apostolicæ sedis gratia episcopus N., etc.

« Joseph N. parochō in N. salutem in Domino. Oblatæ nobis nuper pro parte devotorum oratorum Casimiri N. laici, et Annæ diocesis non nostræ N. parochiæ N. petitionis series continebat. Quod, cum (referantur per extensum preces ab oratoribus factæ v. g. ut supra num.) dicta Anna vigesimum quartum annum et ultra ætatis suæ agens, virum paræ conditionis, cui nubere possit, non invenit, Cupiunt oratores matrimonialiter copulari. Sed quia publicum honestatis impedimentum ex sponsalibus de futuro proveniens eis obstat, desiderium suum hac in parte adimplere non possunt absque sedis apostolicæ dispensatione. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eisdem in præmissis de opportuna dispensationis remedio de benignitate nostra providere dignemur. Nos igitur (qui specialem a sanctissimo Domino nostro Innocentio Papa XII, mense maii anno ad quadriennium nobis generaliter concessam, et die mensis martii anno, iterum renovatam habemus facultatem tenoris sequentis: dispensandi super impedimento publicæ honestatis iustitiæ ex sponsalibus proveniente) auctoritate apostolica nobis delegata eisdem Casimirum et Annam, et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, sus-

pensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum duntaxat presentium consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes (debet et potest etiam in sua dispensatione præmittere absolutiōnem prædictam. Debet; quia oratores non essent capaces gratiæ dispensationis casu, quo excommunicatione irretiti existerent, juxta dicta n. 310, arg., c. 1, de Rescript., in 6. Potest; quia quando Papa concedit finem, censetur etiam concedere media ad finem. Arg. c. Præterea. 5. de Offic. Delegat. ibi.) Ex eo, quod causa sibi committatur, super omnibus, quæ ad causam spectare noscuntur, plenariam recepit potestatem, consequenter si facultas dispensandi conceditur, tacite etiam conceditur potestas absolvendi a censuris, et pœnis in ordine ad consequendum effectum dispensationis, cum sine tali absolutiōne effectus dispensationis, haberi non posset in excommunicato v. g. Hæc tamen absolutio præcise valet ad consequendum dispensationis effectum, non item ad alios effectus; et hinc habito dispensationis effectu ita absoluti iterum reincidunt in priores pœnas juxta dicta n. 312.) ac certam de præmissis notitiam non habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati discretioni tuæ, de qua in his specialem in Domino fiduciam habemus, hisce auctoritate apostolica mandamus; quatenus deposita per te omni spe cujuscumque muneris, aut præmii etiam sponte oblata a quo te omnino abstinere monemus, te de præmissis diligenter informes: et, si per informationem eandem preces veritate niti repereris, super quo conscientiam tuam oneramus, tunc cum eodem Casimiro et Anna (dummodo illa propter hoc raptā non fuerit, aut si raptā fuerit, in potestate raptoris non amplius existat) quod impedimento publicæ honestatis hujusmodi, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, matrimonium inter se publice, servata forma concilii Trident. contrahere, illudque in facie Ecclesiæ solemnizare, et in eo postmodum remanere libere et licite valeant, auctoritate apostolica, quam nobis in hoc generaliter delegatam, tibi specialiter communicamus, dispenses. In quorum fidem, etc. Datum die mense anno.»

506. *Executor in eis exequendis observare debet ea, quæ executor litterarum apostolicarum.* — Quas commissionis litteras debet subdelegatus mutatis mutandis exequi, et in executione clausulas, et alia observanda observare, sicut apostolicas dispensationis litteras exequitur Papæ delegatus v. g. Vicarius generalis juxta dicta § VII, a numero 295.

507. *Formula dispensationis episcopalis, quam ipsem et episcopum per se, et non per subdelegatum facit pro foro externo ex facultate sibi generaliter concessa.* — Resp. III. Si episcopus dispensationem non delegat, sed ipsemet capta per se, vel alium informatione dispensat vi specialis facultatis, seu quasi privilegii pro foro externo, tunc verificatis verificandis ad imitationem styli apostolici ita expedire potest litteras.

Formula dispensationis episcopalis, per ipsum episcopum vigore specialis facultatis, et quasi privilegii facta, pro foro externo super impedimento consanguinitatis, et affinitatis in tertio et quarto gradu.

« Nos NN. Dei, et apostolicæ sedis gratia episcopus N. oblata nobis nuper pro parte devotorum, etc. ut supra num. 505. (narrantur etiam preces oratorum) quod cum, etc. (ut supra v. g. n. 495. quibus finitis pergitur) Nos igitur, qui specialem a sanctissimo Domino nostro Innocentio Papa XII, die mensis junii Anno nobis ad quadriennium generaliter concessam, et die mensis anno a moderno sanctissimo Domino nostro Clemente XI, denuo renovatam habemus tenoris sequentis; (dispensandi in tertio et quarto simplici, et mixto tantum cum pauperibus in contrahendis, in contractis vero cum hæreticis conversis etiam in secundo simplici, et mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, et in his casibus prolem susceptam declarandi legitimam) capta de expositis diligenti informatione, et reperta precum veritate, simulque invento, quod oratores vere pauperes suis labore et industria tantum viventes existant, (si dispensatio fit ob præcedentem copulam, aut matrimonium jam contractum, subjungitur, ac imposita illis salutari pœnitentiâ NN. v. g., peregrinationis v. g. necnon recepto ab eis juramento, quod data opera ad dispensationem facilius obtinendam crimen incestus non commiserint) eosdem Petrum

et Claram, et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, etc. (sequitur absolutio a censuris ut supra num. 503 ob rationem ibidem allegatam ac post verba, et absolutos fore censentes, cum eodem Petro et Clara dummodo illa propter hoc raptā non fuerit aut si raptā fuerit, in raptoris potestate non amplius existat) quod impedimento quarti consanguinitatis gradus hujusmodi non obstante, matrimonium inter se publice, servata forma concilii Trident. contrahere, illudque in facie Ecclesiæ solemnizare, et in eo postmodum remanere libere, et licite valeant, præfata auctoritate apostolica harum litterarum serie dispensamus; distantiam vero tertii gradus prædicti eis non obstare declaramus (si ob præcedentem copulam, vel ob matrimonium jam contractum dispensatur, additur etiam legitimatio proli illis verbis) prolem susceptam, si qua sit, et suscipiendam exinde legitimam nuntiando. In quorum, etc. Datum N. die mensis anno. (ADNOTATIO CIV.)

508. *Dispensationem pro foro interno apud episcopum, qui procurare vult, debet prius videre, an adsint conditiones requisite ad hoc, ut episcopus dispensare valeat. Et quæ illæ?* — Quæritur V. Quomodo in praxi procurari possit, et debeat apud episcopum dispensatio super occulto impedimento matrimonii pro solo foro interno? Resp. I. Volens pro solo foro interno dispensationem procurare apud episcopum, debet ante omnia vere, et bene considerare, an casus habeat conditiones necessario requisitas ad hoc, ut episcopus pro foro interno dispensare valeat juxta dicta § I, num. 45 et toto § II. Videlicet primo. An impedimentum revera sit occultum juxta dicta a num. 43. Secundo, an adsit gravis causa, seu magna necessitas juxta dicta a num. 47. Tertio, an necessitas sit etiam urgens, ita ut non patiat moram, donec dispensatio Roma sacra pœnitentiaria veniat juxta dicta a num. 49. Quarto, an matrimonium bona fide jam sit contractum in facie Ecclesiæ, et præmissis denuntiationibus juxta dicta a n. 57; harum enim conditione vel unica deficiente, quia episcopus dispensare non potest juxta dicta locis citatis, frustranee quis pro dispensatione supplicaret, simulque graviter peccaret, si scienter induceret, aut inducere saltem conaretur ad dispensationem nulliter faciendam, matrimonio exinde invalide secuturo. Excepto